

NOTATKA INFORMACYJNA Agencji UE ds. narkotyków z siedzibą w Lizbonie

OSOBY STARSZE UŻYWAJĄCE NARKOTYKÓW: CORAZ WIĘKSZY PROBLEM DLA USŁUG
LECZNICZYCH W EUROPIE

**„Problemy narkotykowe nie znają granic wiekowych” – jak twierdzi EMCDDA, pomocy szuka
coraz więcej starszych użytkowników narkotyków**

(10.11.2010, LIZBONA **ZAKAZ PUBLIKACJI DO GODZ. 10:00 WET/czasu lizbońskiego**) Zdaniem **agencji UE ds. narkotyków (EMCDDA)** problemy narkotykowe nie znają granic wiekowych. W specjalnym przeglądzie publikowanym wraz ze **Sprawozdaniem rocznym 2010** agencja wyjawia dlaczego używanie narkotyków nie stanowi już jedynie „zjawiska rozpowszechnionego wśród młodzieży” ⁽¹⁾.

Europa doświadcza wyraźnego starzenia się swojego społeczeństwa – do 2050 r. ok. jedna czwarta mieszkańców Europy będzie miała co najmniej 65 lat. Publikowane obecnie statystyki wykazują, że również europejska populacja użytkowników narkotyków starzeje się, a zaspokojenie potrzeb osób starszych używających narkotyków stanowi coraz większy problem dla usług leczniczych. Problem ten dotyczy w szczególności krajów zachodnich, w których w latach 80. i 90. XX w. masowo rozpowszechniona była heroina.

Skupiając się na osobach uzależnionych od narkotyków w wieku 40 lat i starszych, przegląd zwraca uwagę na „skalę” potrzeb oraz „niską jakość życia” tych osób, ostrzegając jednocześnie, że „specjalistyczne programy leczenia i opieki dla osób starszych używających narkotyków to rzadkość w Europie”.

Dane ze specjalistycznych ośrodków terapii uzależnień oraz podmiotów oferujących osobom uzależnionym od opiatów leczenie substytucyjne wykazują, że osoby starsze używające narkotyków stanowią obecnie znaczny odsetek pacjentów tych placówek, a w wielu krajach odsetek ten rośnie. Wśród wszystkich osób rozpoczynających leczenie w Europie średnio jedna na pięć osób (19 %) jest w wieku co najmniej 40 lat, natomiast w niektórych krajach odsetek ten wynosi blisko 30 % (wykres 3). Oznacza to olbrzymi wzrost w porównaniu z sytuacją sprzed 10 lat, kiedy to w większości państw członkowskich odsetek starszych pacjentów nie przekraczał 10 %. **Portugalia** zgłasza najwyższy odsetek (28 %) osób starszych używających narkotyków, które rozpoczynają leczenie, natomiast **Hiszpania** zgłasza największy wzrost: o 15 punktów procentowych od 2000 r. (wykres 4). Dane dotyczące ściśle leczenia substytucyjnego wykazują, że w niektórych krajach ponad połowa pacjentów ma ponad 40 lat.

Podczas, gdy najwyższy odsetek osób starszych problemowo używających narkotyków będących w procesie leczenia występuje w **krajach zachodnich UE**, w większości **państw Europy Środkowo-Wschodniej** osoby w wieku powyżej 40 lat stanowią niewielki odsetek tejże grupy. W sprawozdaniu pada stwierdzenie, że „ponieważ epidemie używania narkotyków pojawiły się tam później [późne lata 90. XX wieku i początek wieku XXI]... w ciągu następnych kilkunastu lat regiony te mogą spodziewać się wzrostu liczby osób starszych problemowo używających narkotyków”.

Osoby starsze leczone z powodu używania narkotyków informują o wysokim poziomie bezrobocia i izolacji społecznej oraz przedstawiają przewlekłe konsekwencje fizyczne i psychospołeczne długotrwałego używania narkotyków (np. choroby wątroby, szkody zdrowotne spowodowane przedawkowaniem narkotyków, depresja). Wśród tej grupy osób częste są również problemy związane z alkoholem i tytoniem. Ze względu na przyspieszony proces starzenia się u starszych użytkowników narkotyków, 40-letni uzależniony może

potrzebować poziomu opieki zwykle kojarzonego raczej z osobą o 20 lat starszą. Obecne usługi lecznicze są zazwyczaj dostosowane do osób młodszych i personel może nie posiadać wiedzy na temat problemów narkotykowych w późnym wieku lub postępowania ze zmianami zdrowotnymi i społecznymi pojawiającymi się w naturalny sposób wraz z wiekiem (np. ograniczona możliwość poruszania się, choroby układu krążenia, śmierć krewnych).

„Powszechnie przyjmuje się, że osoby w wieku trzydziestu kilku lat wyrastają z używania narkotyków,” – mówi **dyrektor EMCDDA Wolfgang Götz** – „jednak dane z europejskich ośrodków terapii uzależnień wykazują, że nie zawsze tak się dzieje. Coraz częściej wzywa się do dostosowania usług leczniczych do potrzeb starzejących się pacjentów, którzy ponoszą zdrowotne konsekwencje długotrwałego używania narkotyków w połączeniu z pogarszaniem się stanu zdrowia spowodowanego starzeniem się. Jak dotąd zrozumienie konsekwencji tej zmiany przychodziło nam powoli, lecz sytuacja ta wyraźnie stanowi coraz większy problem zarówno dla specjalistycznych usług leczenia uzależnień, jak i dla placówek ogólnej opieki zdrowotnej i społecznej”.

(¹) Wybrane zagadnienie EMCDDA 2010 — *Treatment and care for older drug users*

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/selected-issues>

Wyżej wspomniane wykresy można znaleźć w tej publikacji.